

Arbets- och företagsnämnden

Kundval arbetsmarknadsinsatser – utvecklat innehåll och nya checknivåer

Förslag till beslut

1. Arbets- och företagsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa checkbelopp för kundvalet arbetsmarknadsinsatser enligt följande och med giltighet från och med 1 april 2016:

Kronor, per månad	Belopp
Jobbpeng grund	3 668
Jobbpeng förstärkt	4 834
Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion	7 293
Kronor, engångsersättning	
Jobbpeng specialutbildning 1	5 000
Jobbpeng specialutbildning 2	10 000
Jobbpeng specialutbildning 3	15 000
Jobbpeng bonus	18 000

2. Arbets- och företagsnämnden fastställer specifika auktorisationsvillkor för kundvalet arbetsmarknadsinsatser enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen.

Sammanfattning

Nuvarande kundval för arbetsmarknadsinsatser innehåller en ersättningsmodell där jobb- och utbildningsexperterna ersätts¹ med 3 668 per månad för insatser för individen i upp till 12 månader. Om insatsen leder till egen försörjning i form av en anställning, studiemedelsberättigade studier eller ett eget företag, så ersätts jobb-och utbildningsexperten med en bonus som uppgår till 18 000 kronor.

Kunderna har olika behov av insatser för att få stöd till egen försörjning och insatser, enskilt eller i kombination, varierar i kostnad. Det finns därför behov av att utveckla nuvarande ersättningsmodell så att det bättre motsvarar kostnaderna för olika insatser till individerna.

Arbets- och företagsnämnden föreslås ett mer flexibelt och differentierat ersättningssystem för att möta individernas behov, med möjlighet för leverantörerna att bättre kombinera de olika ersättningarna mer precist kopplade till individens behov.

Differentieringen innebär att dagens månadscheck, Jobbpeng grund, kompletteras med två tillkommande månadscheckar – Jobbpeng förstärk och Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion.

Till dessa månadscheckar föreslås tre nya engångscheckar med beloppen 5 000, 10 000 och 15 000 kronor som ska användas vid specialutbildningar såsom B-körkort, slyröjningsutbildning med mera.

Ärendet

Behov av utveckling av befintlig kundvalsmodell

Nuvarande kundval för arbetsmarknadsinsatser innehåller en ersättningsmodell där jobb- och utbildningsexperterna ersätts² med 3 668 per månad för insatser för individen i upp till 12 månader. Om insatsen leder till egen försörjning i form av en anställning, studiemedelsberättigade studier eller ett eget företag, så ersätts jobb-och utbildningsexperten med en bonus som uppgår till 18 000 kronor.

Arbets- och företagsnämndens målgrupper för kundvalet är huvudsakligen följande:

- Ungdomar 16-24 år, sysslösa och i behov av att komma i studier eller arbete
- Nyanländ invandrare under etableringsfas
- Personer med ekonomiskt bistånd och som uppbär detta främst på grund av en eller flera av följande orsaker;
 - Ohälsa
 - Bristande yrkeskunskap
 - Bristande utbildningsnivå
 - Brist i svenska språket
 - Funktionsnedsättning

¹ 2016 års checkbelopp

² 2016 års checkbelopp

Dessa målgrupper har olika behov av insatser för att få stöd till egen försörjning och insatser, enskilt eller i kombination, varierar i kostnad. Den senare tiden har resultaten, andelen som får egen försörjning efter insats, försämrats jämfört med tidigare. En trolig orsak är att nuvarande relativt statiska ersättningsmodell försvårar olika insatser utifrån kundens behov. Detta har även framgått i kommunikation med jobb- och utbildningsexperterna. Det finns därför behov av att utveckla nuvarande ersättningsmodell så att det bättre motsvarar kostnaderna för olika insatser till individerna. Till nämndens sammanträde i september 2016 kommer det att redovisas en utvärdering av ersättningsmodellernas påverkan på resultatet, i förhållande till föregående. Utvärderingen bör därefter ske årsvis.

Individer med olika behov av fördjupade insatser

Individer med ohälsa och komplex behovsbild

Individer har olika behov vilket föranleder en mer behovsanpassad ersättningsmodell. I det fall ohälsa är en bidragande orsak till utanförskap, kan fördjupade insatser och samverkan med till exempel hälso- och sjukvård och anhöriga behövas, dessa insatser behöver finansieras.

Nyanlända invandrare med behov av språk- och arbetsintroduktion

Nacka kommun har ett åtagande att ta emot 139 nyanlända invandrare med uppehållstillstånd år 2015. Motsvarande åtagande för år 2016 innehåller 366 personer. Ny lagstiftning från första mars kan dessutom innebära större antal.

En effektiv etablering av kommunens nya medborgare bygger på tidiga åtgärder som är väl anpassade för individen. Misslyckanden i detta avseende innebär betydande kostnader i framtiden för såväl den enskilde, kommunen och som för samhället som helhet.

Bra inlärning av svenska språket är en av de främsta orsakerna för nyanlända invandrare att lyckas med en snabb etablering via jobb, studier eller eget företagande. En stor andel av invandrarna når av olika skäl inte särskilt långt i sina svenskstudier. Därmed kommer de inte vidare i sin utveckling på grund av olika mer eller mindre formellt uttalade språkrav. Det kan handla om såväl praktikplatser som validering av tidigare yrkeserfarenhet samt kommunal vuxenutbildning. Det finns även logistiska svårigheter kring att bedriva studier i svenska för invandrare parallellt med andra insatser. Av de nyanlända inom etableringsuppdraget saknar över hälften gymnasieutbildning, men endast fem procent av etableringsdeltagarna hade vuxenutbildning som en insats i sina etableringsplaner.

Dessa individer kan vara i behov av fördjupade insatser i svenska språket och att erhålla praktikplatser med mera.

Förslag till utvecklad ersättningsmodell

Arbets- och företagsnämnden föreslår ett mer flexibelt och differentierat ersättningsystem för att möta individernas behov, med möjlighet för leverantörerna att bättre kombinera de olika ersättningsarna mer precist kopplade till individens behov.

Differentieringen innebär att dagens månadscheck, Jobbpeng grund, kompletteras med två tillkommande månadscheckar – Jobbpeng förstärkt och Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion.

Till dessa månadscheckar föreslås tre nya engångscheckar med beloppen 5 000, 10 000 och 15 000 kronor som ska användas vid specialutbildningar såsom B-körkort, slyröjningsutbildning med mera.

Checkarnas ersättningsnivå framgår av figur 1 nedan. Jobbpeng grund och Jobbpeng bonus är befintliga checkar och övriga är förslag till tillkommande.

Figur 1) Förslag checkbelopp arbetsmarknadsinsatser

Kronor, per månad	Belopp
Jobbpeng grund	3 668
Jobbpeng förstärkt	4 834
Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion	7 293
Kronor, engångsersättning	
Jobbpeng specialutbildning 1	5 000
Jobbpeng specialutbildning 2	10 000
Jobbpeng specialutbildning 3	15 000
Jobbpeng bonus	18 000

Jobbpeng förstärkt

Denna check ska användas i insatser där kunden har mer komplext insatsbehov. I grunden innebär insatsen inte förändrat arbetssätt från jobb- och utbildningsexperten. Däremot ställs det krav på jobb- och utbildningsexpertens förmåga att kombinera olika insatser. Om kunden får arbete ska jobb- och utbildningsexperten kunna fungera som ett fortsatt stöd, tillsammans med arbetsgivare på arbetsplatsen. Sammantaget innebär denna insats ett större engagemang samt insats från jobb- och utbildningsexperten så att det föranleder en högre ersättningsnivå. Uppskattningsvis rör det sig om 15 till 20 procent av kunderna som kan tänkas vara föremål för denna check.

Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion

Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion är förslag till en insatsform som är specialutformad för målgruppen nyanlända invandrare med uppehållstillstånd och som fått en etableringsplan upprättad. Den är även avsedd för kunder där genomförd etableringsperiod inte har resulterat till egen försörjning samt att det kvarstår behov av ökade kunskaper i svenska språket och eller behov av stöd med en yrkesintroduktion.

Insatsformen innehåller stora likheter med dagens lärlingssystem och tanken är att kunden ska kombinera olika teoretiska studier med arbetsförlagd språkin introduktion. En primär utgångspunkt är att insatsen ska leda till väsentligt bättre kunskaper i svenska språket. Detta ska åstadkommas genom en kombination av teoretisk språkinläring i skolorna med praktisk språkinläring på en arbetsplats. Moroten kan vara att det finns ett presumtivt jobb vid genomförda kunskapstester.

Startskottet för insatsen är när det finns en upprättad genomförandeplan där kunden, jobb- och utbildningsexperten, arbetsgivaren och kommunens handläggare har undertecknat en 4-partsöverenskommelse. Genomförandeplanen ska innehålla alla nödvändiga delinsatser som krävs för att personen ska bli självförsörjande, såsom studier i samhällsorientering, svenska för invandrare och grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. I vissa genomförandeplaner kan finnas behov av specialutbildningar som inte erbjuds i kommunens kundvals-system. Det är då det är möjligt att bevilja en så kallad engångscheck. Dessa ska endast beviljas i situationer där checken har en avgörande betydelse för möjligheten för kunden att få ett jobb.

Insatsens längd fastställs i genomförandeplan och är inte tidsbegränsad men ska generellt inte överstiga två år. Den arbetsförlagda insatstiden ska minst uppgå till 50 procent av den totala insatstiden.

Kravet på jobb- och utbildningsexperten är att de ska ha ett väl inarbetat samarbete med minst en större arbetsgivare. Jobb- och utbildningsexperten ska även ha upparbetat samarbete med hyresvärdar för att stödja individen till ett mer permanent boende. Ytterligare krav som ställs på jobb- och utbildningsexperten är dess förmåga att leverera och eller hålla ihop kombinationer av insatser så att kunden får en väl avvägd insats. Jobb- och utbildningsexperten ska även vara auktoriserad anordnare inom kundvalet svenska för invandrare.

I checkens ersättning ingår att jobb- och utbildningsexperten bedriver utbildning i svenska för invandrare, kurserna A till D. Omfattning, kursnivå och planerat resultat i svenska för invandrare fastställs i genomförandeplan.

Kommunen kommer att eftersträva att det finns jobb- och utbildningsexperten som nischar sig mot olika branscher för att möta kundernas olika bakgrunder och efterfrågan.

Auktorisationskrav

Kundvalet specifika auktorisationsvillkor har uppdaterats på två områden. Målgrupperna för insatserna har kompletterats med nyanlända flyktingar under etablerings. Avsnittet om underleverantör har utvecklats så att det i vissa delar i kundvalsmodellen är ett krav att underleverantör ska användas för att insatsens värdekedja ska upprätthållas i form av språk- och arbetsträning hos en presumtiv arbetsgivare.

Se vidare bilaga 1, specifika auktorisationsvillkor. Justerade delar i förhållande till föregående beslutade version är markerat med röd text.

Ekonomiska konsekvenser

Avsikten med förändringarna är främst att möta en ökande målgrupp i form av nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd men även utveckla insatsverktygen för målgruppen med komplexa insatsbehov.

I år beräknas kundvalet kosta 14,5 miljoner kronor och med genomsnittligt cirka 350 kunder aktuella i en insats. För år 2016 föreslås att budgeten för detta kundval ska uppgå till 28,9 miljoner kronor, en förändring med 14,4 miljoner kronor. 8,5 miljoner av dessa beräknas tillkomma till följd av ökad volym av antal kunder och resterande del, 5,9 miljoner kronor, tillkommer till följd av förändrade ersättningsnivåer. Så den direkta ekonomiska konsekvensen av detta förslag är 5,9 miljoner kronor årligen, i 2016 års priser och volym. Alternativkostnaden har undertecknad antagit är högre genom framtida kostnader i form av ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsinsatser med mera. Till detta tillkommer naturligtvis andra alternativkostnader och mänskligt lidande.

Konsekvenser för barn

Förslaget om utvecklat kundval för arbetsmarknadsinsatser syftar ytterst till att stödja och hjälpa personer till egen försörjning. Många av dessa personer är föräldrar till barn. Om kundvalet bidrar till att fler föräldrar blir självförsörjande så får deras barn en lättare uppväxt.

Bilagor

1. Specifika auktorisationsvillkor kundvalet Arbetsmarknadsinsatser

Malin Westerback
Direktör för arbete och fritid

Jonas Bisander
Controller